

2. Grigorescu Em., Ciulei I., Stănescu Ursula „Index fitoterapeutic”, Editura Medicală, București, 1986, p.401-411.
3. Matcovschi Constantin, Procopișin Vasile, Parii Boris „Ghid Farmacoterapeutic”, Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2006. 2474 p.
4. Matcovschi Constantin, Safta Vladimir „Ghid farmacoterapeutic”, Editura „Vector V-N” SRL, Chișinău, 2010. 1253 l
5. Nistoreanu Anatolie „Farmacognozie”, Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2000, 662 p.
6. Procopișin Vasile, Cojocaru-Toma Maria., Hâncu Ana „Producătorii de medicamente din Republica Moldova”, Î.S. firma editorial –tipografică „Tipografia Centrală”, Chișinău 2007, p.6-46;
7. T aylor Leisler, „Plants and medicine”, October 13, 2000, p. 154;
8. *www.amed.md (Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor).*

RISURI ȘI BENEFICII ÎN UTILIZAREA PLANTELOR MEDICINALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Tatiana Calalb, Ana Moiseev

Catedra de Farmacognozie și Botanică farmaceutică, USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Risks and benefits of using medicinal plants in the Republic of Moldova

The statistical-analytical study, based on the opinion testing, including 30 questions, applied on 120 persons, was done. It was established, that during the five years has increased the share of herbal users in the prophylaxis and treatment from 59% to 72%. Unfortunately the increased share of those who have been unsuccessful and the incidence of poisoning has doubled. Questionnaires revealed failure reasons in herbal application and herbal poisoning: lack of diagnosis, a specialist consultation neglect, self-medication, non rigors of administration, failure to acknowledge the toxicity of the vegetable drug, source and quality of vegetable drug.

Rezumat

S-a efectuat un studiu statistico-analitic al chestionarelor cu 30 de subiecte, aplicate pe un eșantion de 120 de persoane. S-a stabilit că pe parcursul a 5 ani a sporit cota parte a utilizatorilor de plante medicinale în profilaxia și tratamentul bolilor de la 59% la 72%. Cu regret a sporit cota parte celor ce au înregistrat rezultate nesatisfăcătoare, iar incidența intoxicațiilor s-a dublat. Analiza chestionarelor a pus în evidență motivele nereușitei aplicării remediilor naturiste și intoxicațiilor: lipsa diagnosticului; neglijarea consultului unui specialist; automedicația, nerespectarea rigorilor de administrare, neconștientizarea toxicității produsului vegetal, sursa și calitatea produsului vegetal etc.

Actualitatea

Încă din zorii existenței sale, la început din instinct, intuiție și experiență, iar apoi printr-o abordare științifică, rațională, omul a folosit și continuă să folosească plantele medicinale (PM) în scopul vindecării sau ameliorării bolilor. Crește numărul celor care preferă remediile naturiste în locul medicamentelor sintetice și sofisticate, cu atât mai mult cu cât medicația fitoterapeutică cuprinde o gamă tot mai largă de produse farmaceutice: tincturi, cataplasme, esențe, siropuri, vinuri și oțeturi medicinale. Tot mai mulți pacienți apelează la utilizarea PM din diferite motive: sunt mai accesibile, mai ieftine, consecințe negative reduse, convingeri tradiționale etc. În același timp, frecvent se discută și despre efectele adverse și intoxicații provocate la administrarea produselor fitoterapeutice [1,2,4].

Utilizatorii trebuie să conștientizeze că fiecare medicament, inclusiv PM au contraindicații și efecte secundare, doar că comparativ cu preparatele sintetice, plantele acționează mai fin, provoacă mai puține reacții adverse și complicații [4]. Din această cauză unii oameni consideră că folosirea plantelor este complet inofensivă, indiferent de modul lor de administrare [3]. Nu așa stau lucrurile în realitate. Ca și în cazul tratamentelor cu preparate sintetice, administrarea PM necesită atitudine conștientă și respectarea strictă a dozelor și termenilor pentru a nu afecta echilibrul metabolic al organismului.

Scopul și obiectivele

Evaluarea nivelului de informare despre utilizarea plantelor medicinale și corelația acestuia cu coraportul beneficii/riscuri cu obiectivele: întocmirea, aplicarea conform schemei, sistematizarea și analiza chestionarelor pentru aprecierea situației privind utilizarea plantelor medicinale în Republica Moldova.

Materiale și metode

S-a utilizat metoda de investigare statistico-analitică bazată pe sondajul prin chestionare a unui eșantion de 120 persoane din secțiile specializate de gastroenterologie, nefrologie, cardiologie, hepatologie ale Spitalului Republican, or. Chișinău și secțiile de maternitate și terapie a Instituției Medico Sanitare Publice, or. Ștefan Vodă, locuitori din or. Orhei și Glodeni. Chestionarele au fost elaborate în baza a 30 de criterii cu unele posibile variante de răspuns și întrebări de tip deschis, care au permis expunerea în detalii a cazurilor de reacții adverse, intoxicații, posibilele motive, expunerea opiniilor proprii, sursele de informații etc.

Rezultate și discuții

În eșantionul de intervievați sexul feminin (70,79%) prevalează față de cel masculin (29,21%). În experiment au participat un diapazon larg după categoria de vârstă, de la 20 ani până la 70 ani, cea mai mare parte (36%) fiind de 41-50 ani. În proporții echivalente a câte 16% au participat persoanele cu categoriile de vârstă 20-30, 31-40, 51-60 și 61-70 ani. Menționăm, că 50% din utilizatorii de remedii naturiste consideră starea sănătății lor problematică.

Conform studiilor efectuate cu 5 ani în urmă [1] și recent, rata persoanelor care apelează la utilizarea PM în tratament a crescut de la 59% la 72%, ceea ce demonstrează o creștere a încrederii populației în plantele medicinale. Cu regret, în această perioadă a scăzut ponderea rezultatelor bune și foarte bune, a sporit cea fără rezultate satisfăcătoare, iar a intoxicațiilor – s-a dublat (fig.1).

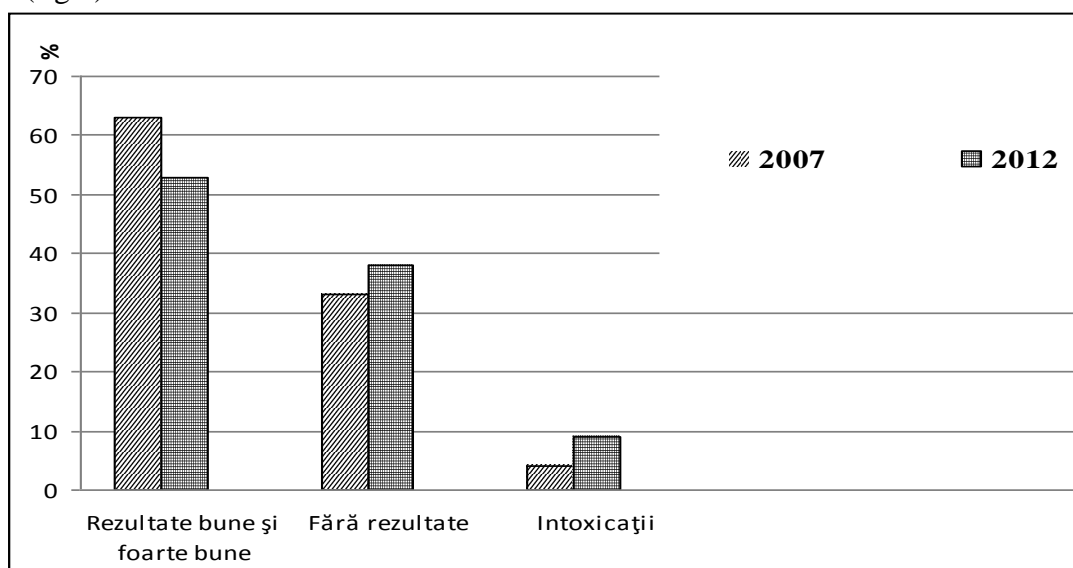

Fig. 1. Rezultatele utilizării plantelor medicinale în tratament anii 2007/2012

Vom enumăra cele mai importante motive, care au determinat insuccesul în tratamentul cu remedii naturiste (38% de rezultate nesatisfăcătoare și 9,8% de intoxicații), elucidate în rezultatul analizei și prelucrării statistice a chestionarelor.

Lipsa diagnosticului. Diagnosticul este una din cheițele succesului în fitoterapie. Rezultatele arată că a treia parte din intervievați apelează la tratamentul cu plante medicinale în lipsa unui diagnostic stabilit, ceea ce face ca tratamentul să fie inutil și chiar dăunător.

Neglijarea consultului unui specialist din domeniu în luarea deciziei privind tratamentul fitoterapeutic este de asemenea o cauză frecventă a eșecului. Dintre cei intervievați, 46% administrează produse din plante medicinale fără a consulta un specialist. Este îmbucurător faptul că 75% din respondenți recunosc necesitatea adresării la specialist din domeniu.

Automedicația este un fenomen frecvent întâlnit în practica medicală. Conform rezultatelor obținute 74,16 % preferă automedicația necontrolată, la bază având diferite motive: experiența și tradițiile de familie – 37,07%; experiențele străine și sfaturi întâmplătoare – 22,40%; informația mass-media și literatura de popularizare – 14,61%.

Nerespectarea rigorilor de administrare a remediilor naturiste este o problemă majoră în fitoterapie. Conform datelor obținute cele mai frecvente erori sunt (în descresștere) nerespectarea schemei tratamentului - 82%, duratei tratamentului - 69%, reprizelor - 59% și aproximativ o treime din respondenți nu respectă dozarea. Nerespectarea dozării a fost indicată ca cauză majoră în intoxicațiile înregistrate în chestionare - 56%; a doua – necunoașterea particularităților individuale ale organismului propriu și absența spiritului de observații asupra reacției organismului pe parcursul tratamentului naturist – 27% și cea de a treia – ignorarea stării specifice a organismului (sarcina, alăptarea copilului, maladii cronice avansate etc.) – 12%, iar 5% - motive necunoscute.

Sursa produsului vegetal (PV). Cu regret, jumătate din utilizatori nu preferă achiziționarea PV din farmacii din diferite motive: e foarte fărâmițat; este ambalat și nu se vede PV; are aspect nenatural. Analizele denotă că, 22% din utilizatori procură PV de la persoane întâmplătoare, frecvent în piețele agricole, în locuri neautorizate, poluate și neamenajate; 19% - de la persoane cu experiență de familie, recunoscute în anumite zone rurale și 9% - preferă să recolteze personal PV, fără a cunoaște normativele tehnice.

Calitatea produsului vegetal este determinată de condițiile de colectare, uscare, ambalare, păstrare și termenii de valabilitate. Este alarmant faptul, că 74% din utilizatori nu respectă și nici nu consideră important respectarea condițiilor de păstrare a PV; 56% - ignoră rigoriile înaintate față de ambalajul PV; 29% - nu respectă condițiile de uscare; 23% - nu țin cont de termenii de valabilitate și 22% - nu cunosc și nu respectă normele de colectare a PV cu conținut de diferite principii active (fig.2).

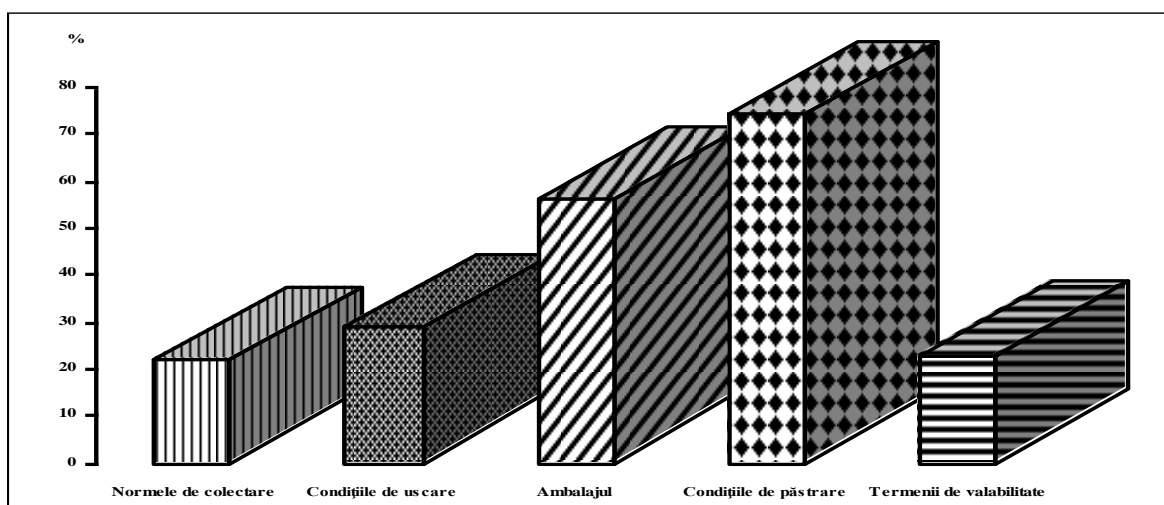

Fig. 2. Caracteristicile calității produsului vegetal

Neconștientizarea toxicității PV. Multe plante medicinale sunt toxice și pot fi aplicate doar sub stricta supraveghere a medicului. Cu regret, cota parte a persoanelor ce conștientizează că PM pot fi toxice și care nici nu bănuiesc de toxicitatea lor sunt echivalente, câte 29%, iar 44% n-au o opinie concretă în acest sens. Printre PM frecvent utilizate de către populație se regăsesc și cele cu grad sporit de toxicitate (în descreștere): 42% - coada calului; 28% - rostopasca; 19% - sunătoarea; 6% - sulfina și 5% - diferite plante toxice. Din intoxicațiile înregistrate (9,98%) majoritatea au fost înregistrate la femeile gravide, copiii până la 7 ani și persoane de vârstă înaintată (după 60 ani). Intoxicațiile s-au manifestat prin vertij, urticarie, alergii, vomă, diaree, dureri de cap, edem al extremităților, palpitații etc.

Motivele enumerate nu numai că stau la baza insuccesului terapeutic, dar pot declanșa consecințe dure, care pun în pericol sănătatea, prin : acutizarea/cronicizarea maladiei, asocierea cu alte maladii, denaturarea tabloului clinic real; agravarea stării generale ale sănătății.

În rezultatul efectuării studiului considerăm necesar să atenționăm pacientul să nu se lase păcălit de cuvântul "natural", pentru că nu înseamnă neapărat și siguranță. Deși plantele medicinale sunt mai blânde decât medicamentele obținute prin metode sintetice și au mai puține efecte secundare, ele nu sunt complet sigure. Plantele medicinale nu pot fi folosite în orice cantitate, oricând și oricum.

Pentru ameliorarea situației în utilizarea PM se simte necesitatea editării pliantelor și broșurilor tematice, dezbateri în emisiuni televizate și radio, privind riscurile utilizării remediilor naturiste cum ar fi: *Plante medicinale cu grad sporit de toxicitate; Reguli și normative ecologice de colectare a plantelor medicinale; Recoltarea plantelor medicinale și bioconservarea; Reguli în utilizarea remediilor naturiste.*

Concluzii

Studiul relevă necesitatea formării unei atitudini responsabile și corecte față de tratamentul cu plante medicinale, în condițiile în care 41% din eșecuri se datorează ignorării și nerespectării rigoriilor privind aplicarea PM în profilaxie și tratament, rolul determinant revenindu-i farmacistului.

Bibliografie

1. Calalb T. Medicinal plants and some problematic aspects in the republic of Moldova, Revista farmaceutică, 2006, nr.1 - 4, p. 36 – 41.
2. Calalb T., Dolghier S., Unele aspecte ale utilizării plantelor medicinale în zona rurală a Moldovei. Analele științifice ale USMF, Vol. 2. Probleme medico-biologice și farmaceutice, ed. A VIII, Chișinău, 2007, p. 265-269.
3. Cornel D., Mătrăguna. O etnobotanică magică. Leacuri și remedii magice. Revista Medicală nr. 106, București, 2007.
4. www.fitoterapia.ucoz.ua

ORGANISMELE MODIFICATE GENETIC ȘI BIOSECURITATEA UMANĂ

Tatiana Calalb, Anastasia Susarenco

Catedra de Farmacognozie și Botanică farmaceutică, USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Genetically modified organisms and human biosecurity

A study to assess the statistical and analytical information on GMOs and human biosafety in Moldova was accomplished. The study is based on questionnaires analysis on 30 subjects, applied to 150 people with the age from 15 to 70 years old (pupils, students, doctors and patients of hospital departments), 80% of them having higher education. Although there is a legal framework governing global and national transfer activities, handling, testing, circulation and